

A löweni egyetem államtudományi facultása.

Mind általánosabb az a törekvés, hogy az államtudományok jelentőségüknek megfelelő helyet nyerjenek a különböző oktatási szervezetekben. Franciaországban az e téren mutatkozó hiányokat, melyek nagyobbak, mint akár nálunk, akár Németországban, a magánvállalkozással keletkezett «Ecole des sciences politiques» van hivatva pótolni. Nagy sikerei úgy is, mint oktatási intézeté, úgy is, mint vállalaté, eléggé megmutatták, hogy milyen szükség volt reá. Alig két évtizede, hogy fennáll s már is elismert mintaintézeté nőtte ki magát. Kebelében négy sectióra osztva (s. administrative, s. diplomatique, s. économique et financière, s. de droit public et histoire), Frankhon legnevesebb szakemberei több mint negyven külön előadást tartanak, és hallgatóinak száma, a magas tandíj daczára (három óra, heti 1 óra 20 fre), évről-évre emelkedik.

Néhány év előtt Olaszország részesítette kedvezményekben az államtudományi oktatást egyetemlein, a katedrák szaporításával és az óraszám emelésével. Folyó év október hó 18-án pedig a löweni egyetem államtudományi új kara kezdte meg előadásait.

Abbehoos, az egyetem rectora, midőn megnyitó beszédében ismerteti az okokat, melyek az új kar felállítására vezettek, több igen érdemes gondolatot fejt ki. Belgiumban, tekintve annak fejlett közéletét, régtől érezhető a felső oktatás hézagosa, éppen az államtudományokat illetőleg. A közügyek kitágult köre minél inkább a közvélemény befolyása alá kerül, annál szükségesebb, hogy a polgárok közt határozott tiszta eszmék uralkodjanak, melyek a tudás szűrőjén keresztül váltak meggyőződéssé és oda hathatnak, hogy a dolgokat és intézményeket nem divatos jelszavak után, hanem a maguk valóságában ítéljük meg. Nincs ugyanis nehezebb, mint valamely politikai és társadalmi rendnek a szervezése, különösen napjainkban, midőn a gyors haladás mindig új és új problémát vet föl a megoldásra. Figyelembe kell venni a multat, a tradíciót, a népek jellemét, erkölceit, műveltségét, szellemi és anyagi erőit. Csak az ily körületekintés menthet meg a botlásoktól és teszi lehetővé, hogy az életnek megfelelő, általános elveket kövessünk. De az egyén hol szerezzék meg ez ismereteket, ha az oktatás elhanyagolja azok tanítását. Pedig épp napjainkban volna számosakra szükség, a kik képesek másokat vezetni és felvilágosítani. Mennyi baj származik onnan, hogy

az alkotmányok a polgárokat általában felhívják a közügyek intézésére, de arra való kiképeztetésökről nem gondoskodnak. Ennek következménye, hogy a forrongó politikai és társadalmi életben a féltudós előkelő szerepet játszik; hogy phrasisokkal, vagy rögeszmékkal vezetők emelkednek föl és egész osztályokat tévedésben tartanak. Így magyarázható, hogy még ma is sokszor ötletek, üres szölamok dominálnak ott, hol az emberiség legfontosabb érdekei kerülnek szóba. Mennyi jóakarát, ügybuzgalom, lelkesedés veszett már kárba, vagy egyenesen ártalmas lett a kellő tájékozottság hiánya miatt.

E bajok elhárításán közreműködni célja az új államtudományi karnak. A tanítás jellege szorosan tudományos, vagyis nem törekedik valamely életpályára előkészíteni. Azok számára van tehát, a kiket helyzetők, képességeik talán hivatásuk ösztönöz arra, hogy az állam és társadalmi tudományokat behatóan buvároljuk. Az oktatás két évi tanfolyamban történik. Ennek befejeztével a tudori fok is megszerezhető (docteur en sciences sociales et politiques), de csak azok által, a kik már a jogtudori diplomával birnak. Ebből látszik, hogy az új kar a jogi kar oktatását és az ott tanított államtudományi tárgyakat, mintegy részének tekinti és kiegészíteni törekedik. A tudori fok elnyerése végett szóbeli vizsgálat teendő és egy nyomtatott értekezés adandó be, valamely az oktatás köréből vett tételről.

A most megnyílt első évi tanfolyam tárgyai: Az alkotmányosság története Belgiumban (1830—1890); A munkásügyi törvényhozás általában; A közjog összehasonlító alapon, főképen az angol és az északamerikai intézményekre tekintettel; A kereskedelmi jog összehasonlító alapon; A kereskedelmi társaságokról; Nemzetközi jog; Belgium és Schweicz semlegessége. A második évfolyam főtárgyai lesznek: A diplomatika és története; Az iparügyi viszonyok elemzése; Gyarmatügyi politika; Válogatott kérdések a magánjog köréből összehasonlító alapon. Ezekon kívül meg számos kérdés special-collegiumban lesz fejtegetve.

